

ՀԱՏԵ 5 ՄԻԼԵՏ

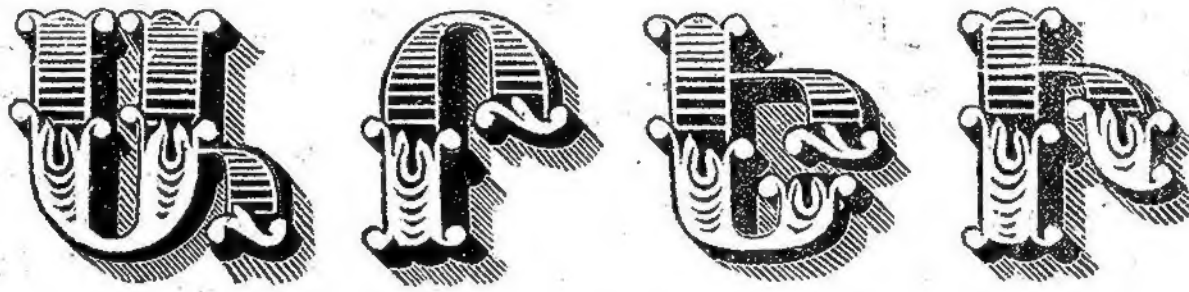
ՔԱՅԵՆԳԻՆ

Տարեկան Վեցամսեայ

ԵԳԻՊՏՈՍ . . . 2. 0. 50 40
ԱՐՏԱՍԱՆՈՒՄ 30. 20 10

ՅԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԵՄԵՆ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏՈՒՅՈՒՄՆԵՐՈՒ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԵ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԾԱՐԱԹԵ ԵՐԵԲ ԱՆԳԱՍ

ԽՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻՆ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

Տարա Այլու Տարաւ, Թիւ 10

ԱՂԵԴՈՒՄՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԵՐ

Journal AREV

B. P. № 297

Alexandrie, EGYPT

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ ԶԵՆՈՒՄՆԵՐԸ ԶԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒՄ

ՏՆՕՐԵՆ-ԽՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ՎԱՀԱՆ ԹԵԲԵԱՆ

ԻՆՉ Ե ԴԻԻԱՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ մը բառերու կարգին, Դիւանագիտութիւնը բառն ալ սխալ հասկցում է մեր մէջ:

Մենք, «Դիւանագիտութիւն» ըսելով, կը հասկնանք միայն Մեծ Պետութեանց դուռը ափ առնել եւ Հայոց վիճակին բարեւոյթը աղերսել:

Այս պատճառաւ ալ, երբ հաւանական պատերազմը ծագեցաւ, չորս կողմէն սկսանք պոռալ. «Այս անգամ մերի գիւնդակաւորութիւն պէտք է, այլ գնդակ...»

Զարմանալին հոն է որ միայն տգէտները չեն այս բառը սխալ մեկնաբանողները, այլ մինչեւ անգամ գրագէտի եւ հրապարակագրի համար վայելող անձեր:

«Դիւանագիտութիւն» բառին վերոյիշեալ սահմանը, սակայն, հեռու է շիտակ ըլլալէ: Անկիւ գոնէ շատ կիսատար է:

Դիւանագիտութիւնը պարզապէս այն գիտութիւնն է որ զանազան Տարբեր միջոցներ կը գործածէ՝ քաղաքական որոշ արդիւնքի մը հասնելու համար:

Մեծ Պետութեանց դուռը ափ առնելը, Հայոց մասին խօսելով, այդ միջոցներէն մէկ հասն է միայն, բայց ասանց՝ առնի՞մք տակաւին ուրիշ հարկերու միջոցներ կան, որոնք նոյնպէս գիւնդակաւորութեան մաս կը կազմեն:

Օրինակի համար, երբ Սասունի կոտորածէն յետոյ Եւրոպայ Հայկական Խնդիրը թուրքներէն Հնչակեանները 1895ին Պապը Ալիի ցոյցը կազմակերպեցին: Այս ցոյցը զինեալ ցոյց մըն էր, ցուցարարները վեց-հարուածներ եւ գաշտներ կը կըրէին, ապա ուրեմն իր արտաքին ձեւին մէջ յեղափոխական էր, այլ սակայն էականապէս դիւանագիտական, զի ցոյցը կազմակերպողները շատ ազնի գիտէին թէ՛ իրենց յեղափոխական այդ արարքով չէր որ թուրքներն պիտի կործանէր եւ Հայերը ազատութիւն պիտի չափէին, այլ իրենք նպատակ ունէին պարզապէս Եւրոպայի լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրել այդ կերպով Հայկական Հարցին վրայ:

Տարի մը յետոյ, երբ «Դէպք»ը պատահեցաւ, այսինքն երբ Դաշնակցականները Պանք Օթոմանը գերաւորեցին պոստմոթուով եւ զայն օգը հանել սպառնացան, ուրիշ նպատակ չունէին բայց եթէ թուրքերը մէջ ապրող Եւրոպացիներուն շահերը վտանգել եւ այս կերպով հարկադրել պետութիւնները որպէսզի հայոց վիճակին բարեւոյթով զբաղին:

Պոստմոթու այս ցոյցն ալ, ուստի, թէ՛ արտաքին, թէ՛ դիւանագիտական է:

Փոխական, էականօրէն դիւանագիտական էր:

Նոյն դատակարգին կը պատկանին նաեւ Մայր Եկեղեցիի 1890ի ցոյցը, 1895ի Զէյթունի ապստամբութիւնը, երկուքն ալ Հնչակեաններուն կողմէ կազմակերպուած, Դաշնակցականներու Խանասորի արշաւանքը, Հնչակեան եւ Դաշնակցական կուսակցութեանց ապստամբութիւնն արշաւախումբերը, տէնօրական մէկ քանի դարձ պետութիւնները են, են:

Բոլոր այս ակիսացիքն, ինչպէս որ ակսացիքն փորձերը կատարուած են մեր յեղ. մարմիններուն կողմէն՝ վերջի վերջոյ Եւրոպայի դարձնական միջամտութիւնը հրաւիրելու միակ նպատակաւ, եւ՛ իրենք այն միամիտ հաւատքով թէ մեր սեփական ոյժերով կարող էինք հասարակաց թշնամիին յաղթել: Ապա ուրեմն վերոյիշեալ ամեն արարքներն ալ, հոկաւակ իրենցմէ մասացող վառօքին, էականապէս դիւանագիտական էին:

Եւ այս վերջին ժամանակներս, հայ կամաւոր գունդերու գաշակից բանակներուն հետ եւ ի մասնաւորի թուրքերոյ դէմ կռուելը, իր զինուորական գործերով թիւն հակառակ, Հայոց բնաջնջական գիւնդակաւորութեան ամենէն փայլուն ապացոյցներէն մէկն է, թէ՛ արդ ինքնաբոյր շարժումին խառնուած ըլլալ նաեւ հայոց դարաւոր վրէժխնդրութեան զբաղումն ալ: Զի յայտնի է որ, ո՛չ մէկ հայու միտքէն կ'անցնէ իր սեփական ազգային ոյժով թուրք բանակներուն յաղթել, բայց ամէն հայ չափ իրաւաւ կը մտածէ թէ՛ թուրքի վերջնական հաշտեցումը թուրքութեան ատեն եւ ա՛յն պարագային երբ դաշնակցիները յաղթելով հանդիսանան, ինչպէս կը մտածենք ու կը յուսենք, Հայութիւնը իրաւունք կ'ունենայ իր թափած արեան անոնով պահանջող ներկայանալու, որքան ալ համեստ ըլլայ իր դերը վերջնական յաղթանակին մէջ: Ուրեմն, կամաւորներու արարքն ալ էականօրէն դիւանագիտական է:

Ու երբ վաղը պատահի որ Հայերը համոզուիմ զայսինքն թէ Դաշնակցիներուն գործնականապէս օգնելու համար զինուորական տարրեր եւ աւելի հսկիւ շարժում մը հարկաւոր է մայր երկրի որոշ մէկ կէտին վրայ եւ եթէ միջոց ունենան այդ ձեռնարկին մէջ յաղթելու, իրենց ոոյն արարքն ալ, հակառակ իր արտաքին զինուորական երեւոյթին, դա՛րձեալ էականօրէն դիւանագիտական հանգամանք ունի, զի շարժումին կազմակերպիչները ո՛չ թէ անոր անմիջական արգելիքն, այսինքն անպայման եւ վճարական

յաղթութեան վրայ յայտնի կը գնեն՝ այլ անոր անուղղակի, հաւանական օգուաններուն վրայ:

Ուրիշ օրինակ մը: Սեպենք թէ, Հայերը զինուորական գնահատելի ծառայութիւններ մատուցանելով հանդերձ, վերջնական հաշուարկաւորութեան միջոցին հակառակորդ պետութիւն մը աչք տնկէ Հայաստանի մէկ մասին: Այդ պարագային, Հայերը կ'աշխատին Եւրոպայի հանրային կարծիքը իրենց ի նպաստ շահիլ միջազգային մոմուլին բարեացակամ օժանդակութեամբ եւ այս կերպով Դաշնակցի Պետութեանց հայանպաստ տրամադրութիւնները զիւրացնելու համար մը որ կրնայ ի հարկին Հայոց թափած արիւնին համահաւասար արգիւնք յառաջ բերել: Մամուլի միջոցաւ հայանպաստ բարեկամներն ալ, ուրեմն, գիւնդակաւորական տարրեր միջոց մըն է, ինչպէս է հրացանը եւ իր գնդակը:

Զի մոռնանք աւելցնել թէ հրացանը եւ գնդակը միայն այն ատեն գիւնդակաւորութեան անկախ դարձ կը տեսնեն երբ վերջին խօսքը իրենց կը ձայնայ, այսինքն երբ իրենք իրենցմով կրնան վերջնական յաղթանակը տանել թշնամիին վրայ, երբ քիթս այժմ կը ներկայացնեն:

Այսպէս, երբ Դիւանագիտական յաղթանակ ըլլալ արդի պատերազմին մէջ, իր ամբողջ վիճակարի զինուորական ոյժը մէկ կուտ չի կրնար արժէք հաշտութեան բնակացութեանց ատեն, քանի որ չէ կրցած այդ ոյժին շնորհիւ վերջնական յաղթանակը տանել:

Դաւով Օսմանեան Կայսրութեան հպատակ կամ գերի (րոյա) ցեղերուն, անոնցմէ ո՛չ մին միմիայն բիրտ ոյժով յաղթած է յաղթանակ տանել թուրքի վրայ եւ իր ազատութիւնը ինքն իր միջոցներով ձեռք բերել, այլ միշտ Եւրոպայի պետութեանց միջամտութեան շնորհիւ քաղաքական ուրոյն գոյութիւն ունեցած է: Այս արգիւնքին հասնելու համար յեղաւ գերի ցեղերը գործածած են երեք տարրեր դիւանագիտական միջոցներ, այսինքն՝ Ապստամբութիւն, Եւրոպայի մէջ իրենց նպատակաւ հանրային կարծիք եւ Պետութեանց բարեկամութեամբ միջամտութիւն:

Հայկական Պատուիրակութեան նախագահ Վահագն Պոյաճ փաշայի համար, «Դիւանագիտութիւն» բառին սահմանը իրստ լաւ ըմբռնած ըլլալով, ամէն բանաւոր միջոց գործածել արդար է նպատակին հասնելու համար, ուստի շարժար կը սլալալին ամէն անոնք որ կը կարծեն թէ՛ Ն. Վահագնեան ծրարիքը եւ, քաղաքի աղերս ներկայացնելուն մէջ եւթ կը կայանայ:

ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Էնկեր փաշայի սպառնալիքները

Լոնտոն, 14. — Էնկեր փաշայ կ'սպառնայ Դաշնակցիներուն որ կէլիպօլու պիտի զրկէ Կ. Պոլիս բնակող Անգլիացիներն ու Ֆրանսացիները:

Այս սպառնալիքին ի պատասխան Սըր Էտ. Կրէյ կորովի ազդարարութիւն մը ուղղեց օսմ. կառավարութեան, յայտարարելով թէ Էնկեր փաշան, իրան Մայր Հայկ փաշան եւ միւս թուրք նախարարներն ու զօրավարները անհնապէս պատասխանատու գիտի ըսնել Դաշնակցի Պետութեանց պատկանող եւ զայն կամ թուրքերոյ ուրիշ զաւակները բնակող անհամարեալ կեանքին համար:

Միացեալ Նահանգացի դեսպանը Երիւ. թուրքերուն մօտ միջամտեց յորդորելով զանոնք որ ս. ե. կերպով չենդէն անդ. եւ Ֆրանս. հպատակները եւ հրամարին այդ տեսակ որոշումէ մը:

Էնկեր փաշայ յամառեցաւ սակայն, եւ յիշուեալ անգլ. ու ֆրանս. երկուստեայները բերել տալով փոխադրանք մը նախնայեց եւ կէլիպօլու զրկել (Մ. Բ.)

Յոնաց Գոնքաւանքի քաղաքորդ մահաւերմ

Հոռոմ 15. — Աթէնքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գոնքաւանքի թագաւորը ծանրապէս կը տառապի թոքախտապէս եւ գրեթէ մահաւերմ է: Այսօր Յունաստանի մէջ մեծ յուզում կ'տիրէ:

Խոսալիոյ տագնապը

Հոռոմ 14. — Թագաւորը այսօր ունեւորութեան ընդունեց Միքայիլայի եւ Երեմի. Ժողովի նախագահները: Յետոյ խորհրդակցեցաւ Պ. Զիլիթիթի հետ:

Հոռոմ 14. — Նախարարական տագնապին բարձրմէն ի վեր ամենամեծ գեղարդարութեան կը շարունակէ ախրի ժողովուրդին մէջ, որ փողոցներէն անպարտ կ'անցնի ակեցե՛ Սոյանտրա, կեցե՛ Սոյիւն, անկցին դաւաճանները պոստով:

«ԱՐՇԵՆ»

ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ

Ուրախ եմ կարեւայ այժմէն ծանուցանելու որ իրենց պատուաւոր աշխատակցութիւնը քեզ խոստացած են ԱՐՇԻՆ հեռուէն ծանօթ գրագէտներն ու հրատարակիչները:

- Տեաք՝
- Տիգրան Կամսարական
  - Միքայիլ Կիւնեան
  - Վահան Մալեգեան
  - Լեւոն Միքիթեան
  - Միքայիլ Պեկեան (հրատարակէ Nouvelles)
  - Ս. Սապան Դիլեան
  - Գրիգոր Սարգիսեան (Թղթակից Temps)
  - Յովհ. Սեթեան
  - Միքայիլ Տամասեան

Տարւանկի ուրակոծուր

Լոնտոն, 13 Մայիս. — Մայրաքաղաք մէջ կատարի կուրսեր տեղի կ'ունենան դաշնակցիներուն եւ թուրքերուն միջեւ: Դիւանագիտական տեսանկյունով, որքան վեցարուածեանները ի ձեռին յառաջանալու տառամտով թուրք զինուորներուն կ'սպառնային:

Թուրք բանակին սպայակոյտը կէլիպօլու թերակղզին թողլով՝ զաշուեցաւ Թուրք:

Արաւի յաջողութիւնը

Երեկոյեան դիւիզի մը կը ծանուցանէ որ Արաւի հիւսիսակողմը տեղատարափ անձրեւի հետեւանօք զինուորական կործողութիւնը զանդաղեցան: Եւ սակայն մեր յարձակողական շարունակելով Անգլիոյ հարաւարեւմտեան կողմէ մէկ քիւլմէթը երկարող ամրացեալ խրամատ մը դրակցեցին: Երկրորդ գծի խրամատի մը մէջ Կ. հարեւր գերմանացի զինուորացիները, ինչպէս նաեւ յարձակումը աւերել նշանակելով մէջ զաղմթիւ տուններ: Կիրակիէն ի վեր հարեւր չափ տալով գերի բռնեցին եւ գրաւեցին զանազան քաղաքներ: Արեւմտեան կողմէ, ինչպէս նաեւ հարեւր միջոցով եւ զաղմթիւ խրամատի ուղղակիներ:

Արեւելեան ձակաւոր

Բեթլեհեմ, 14. — Զեկոյցի մը համաձայն, Շաւիշի շրջանին մէջ կուրսերը շարունակուեցին մեղի նպատակաւ կերպով: Հազար գերմանացի զինուորացիներն Զիլիթիթի շրջանով, Արեւմտեան կողմէ մէջ երկուշաբթիէն ի վեր կուրս տուած է: մեր զօրքերը կեդրոնացած են Սան դիսին վրայ աւելի սահմանափակ ձակաւոր: Աստիճաբար իրենց զօրքապէս ամրացած դիրքերը պարզեցին Պիլիթի ձորին միջեւ: Ուսմանական տարածքը երկարող գծին վրայ եւ անպարտեղ շահանջեցին Բրուէ գետին անդին: 140 քիւլմէթը երկարութեամբ ձակաւոր մը վրայ թշնամիին հեծելու զօրքը փորձեց պաշտպանել իրենց նահանջը, բայց մեր կրակը կասեցուց զայն: Ռուսական հեծելազօրքը յաղթեցաւ զանազան կէտերու վրայ թշնամիին գիծերը ձեղքել:

ՀԱՅԻ ԽԵՂԻՐԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

ԻՆՉ ԿՈՒՂԻ ՊԱՀԱՆՁՆԸ

Ն. Վ. ՊՈՂՈՍ ՓԱՇԱ

Մուգաթթաւ արարեցին մեծ օրկանը այս վերանորոգի տակ իր Մայիս Կիւլմէթի համարին մէջ կը զրէ երկար յօգուած մը, ուրիշ կը քաղեմք հետեւեալ մասերը:

«Անցեալ շաբթուան սկիզբը Ն. Վ. անուրթիւն Պոլոս փաշայ Նուպար, որ զին Եգիպտոսի նախկին մեծ նախարարապետ Նուպար փաշայի, Ֆրանսա եւ Անգլիա իր մօտաւոր համարակցութեան տոկի: Երաժշտիկ այցելութեան զանց ա. Բ. Սուլթանին եւ անոր ցոյց տուաւ այն հեռագիրը զոր ստացած էր Ելիթիւնի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսէն, որ իրեն փոխանորդութիւն կուտար իր անունով աշխատելու, մասնաւորապէս բանակցելու Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ քաղաքական տնտեսաւորութեանց հետ հայկական գործերու մասին եւ լուծելու:

Հայկական ինքնիշխանութիւնը որ երկար ժամանակահատիկէ ի վեր ծառայած է մեր ընթերցողներուն:

... Վերոյիշեալ բովանդակութեամբ հետադարձ մը ժամանակը միտադրեցէ՛ք բացարձակ կերպով: Կ'ապացուցանէ երկու կէտ: Առաջին՝ թէ առաջ կատարութեանը սեղանակէ եւ հաճութեան ունի անոր բովանդակութեամբ, որովհետեւ կարելի է եւ ինքնազգի մը համար միտադրել բաց հետադարձ մը համար միտադրել եւ առաջ կատարութեանը տեղեկութեան ու հաճութեան չունենայ օր-նոր մասին, մասնաւոր չեղանակ առ-րու՝ երբ զբաղմունքներն կ'ենթարկուին միտադրելու մեկնող բոլոր հետադարձ կարգի հաղորդակցութեանը: Երկ-րորդ՝ թէ եկած է ժամանակը Հայկական ինքնիշխանութեան վերականգնելու: Ինչպէս որ միտադրելու ինքնիշխանութեանը հաճութեան անհրաժեշտ վերջ, պիտի խոր-հրդակցեն Արեւելեան ինքնիշխանութեանը մասին, որուն մաս կը կազմէ Հայկական ինքնիշխանութեանը:

... Արդ, Հայոց Կաթողիկոսը երբ տեսաւ որ Դաշնակցութեանը կը պատրաս-տուին խորհրդակցելու արեւելեան հարցի զարգացման կողմերուն չուրջ, փութաց իր կողմէ պատգամաւոր կարգով Ն. Վանու-թիւն Պօղոս Լուսաւոր փայտին, որպէս զի պաշտպանէ հայոց պատանդութեանը եւ լրացնէ այն գովելի ջանքերը զոր ունե-ցաւ անկէ առաջ, յիշատելով ո՛չ իր յոգ-նութիւնը եւ ո՛չ իր ներթափանցող հոգ-նութիւնները Փայտին անմիջապէս մեկ-նեցաւ: Պիտի փախաբեկնէ որ այսպիսի ջանք եւ հոգնութիւն ունենային արար-ազգին հարուստներն ու բարեկեցիկներն ալ, նա մանաւանդ Սուրբոյ երեւելի-ները, քանի որ Սուրբոյ խնդիրն ալ հայկական ինքնիշխանութեանը հար-ցանքն է: Չեղանակ է խոստովանել սակայն որ հայերը սրտովին փարած են իրենց դատին եւ մեծ աշխատութիւն կ'ը թափեն. եւ կա-տարելով համարադրութիւն ունին իրենց մէջ, եւ իրենց համարադրութեանը գոր-ծերուն յուրջ իրենց նախաձեռնողութե-անը շատ աւելի զօրաւոր է քան Սու-րբոյիներունը եւ ուրիշ Արեւելեանը որոնք իրենց պէս օտմանեան հպատակ-ներ են:

Երկար տեսակցութիւն մ'ունեցանք Ն. Վ. Պօղոս փայտ Լուսաւոր հետ իր մեկնութենէ առաջ՝ իր նպատակին եւ գոր-ծելու ուղղութեան մասին, հարցնելով թէ ի՞նչ բան մտադրէ ի պատանդի իր ազգին համար: Լսելով «Կաթողիկոսին» մտաւար պատգամաւորին յայտարա-րութիւնները, բնաւ չզարմացանք իր քաղաքական բարձր ըմբռնութիւն, պեր-ճաբան խօսուածքին եւ լեզուին շնոր-հալութեանը վրայ՝ որոնցմով գիտէ գրաւել ծրարանայի եւ Անգլիոյ քաղաքա-գէտները, ի կատար հանելու համար իր քաղաքացի Վան զի ան կը քալէ իր հօրը ճամբով որ մեծ կարողութիւններ ցոյց տուաւ իր գիւնապահական բա-նակցութեանը մէջ՝ Երկրպագութեանը զային դատարաններէ կազմուիլուն խնդիրն եւ այն զանազան խնդիրներուն առթիւ որոնք ծագեցան Երկրպագութե-անը գործերու իր ղեկավարութեան ժամանակ, այնպէս որ երկրպագութեան կա-ռավարութեան պատգամաւորութեանը իր հրաժարելէն վերջն ալ՝ երկար ժա-մանակ վարժուած էինք կարգով արեւ-ելելի քաղաքական այդ մեծ վարպետին արժանիքներուն գովաբանութիւնները այս երկրին քաղաքական տարեգրու-թեանը մէջ:

Ն. Վ. Պօղոս փայտ Լուսաւոր մեզի ըսաւ թէ իր ծրարան եւ Անգլիա եր-թալուն նպատակը՝ այդ երկրներու պե-տական մարդիկուն պայմաններն ստա-ջարկել չէ, ո՛չ ալ միտք ունի անոնց յիշատակագիր մը ներկայացնելու եւ ա-նոր ընդունելութեանը պատանդելու, ա-ւելցնելով որ եթէ իրենց պատանդները մեղմուէին, Հայերը Դաշնակցութեանը ղեկմելէ պիտի դադարէին: Ո՛չ երբեք: Այլ իր նպատակն է իմանալ թէ Դաշնա-կցիները ի՞նչ կը փախաբեկ իր ազգին ապագայ բարօրութեանը համար, քանի որ այն արգելքները եւ կենսական որոնք երեւին Հայերը կը ղեկուէին Դաշնա-կցիներուն իրենց համար փախաբեկ ըս-րեքները վայելելէ, անոնք հիմա

մէջտեղէն վերցուած կամ վերցուելու վրայ են: Ամէն անգամ որ հայերը կը հեծնին ու կը զանազան խնդիրն իրենց են: Թարգմանաւորութիւններն, բառաթիւներն, հալածանքներն ու ճնշումներն, Դաշնակցութեանը կը կարեկ-ցէին անոնց ու կը ցաւէին անոնց վի-ճակին վրայ, եւ սակայն կը զգուշանային անոնց գործին վճռական կարգադրու-թեան ձեռնամուխ ըլլալէ, վարկաւորով որ իրենց այն ընթացքը կրնայ վերջի վերջոյ առաջ բերել բացարձակ արեւելեան ինքնիշխանութեանը կրնայ առաջ բերել ընդհանուր պատերազմ: Այս պատգամաւոր միտքն ժամանակաւոր դա-մանքն էր կը տանէին, հնարաւորութեան սահմանին մէջ, եւ կը բաւականանային յորդորելով թուրքերն որ կատարէ հայ-կական վերականգնելու բարենորոգումը եւ անոր բնակիչներն ապահովէ հարաւ-տարաբնակներէն, բայց վարկաւորով որ Գերմանիան կը բաժնուի իրենց պա-հանջութեանը մասնակցելէ, բարենոր-ոգմանց գործադրութեան մասին խրա-տակաւ եւ համոզել միջոցներու սահ-մանէն դուրս չէին ելլել: Սակայն հիմա այնչաւ արգելիչ պատճառ չի մնաց, արեւելեան ինքնիշխանութեանը եւ Եւրո-պական բնիկներու պատերազմը այսօր իրողութիւնն է. Հայերը այս բաներուն մէջ մ'են զեր կամ միջամտութիւն չեն ունեցած, հետեւաբար այլեւս ո՛չ մէկ արգելք կը մնայ Դաշնակցութեանը՝ գործադրելու ի նպատակ հայերու ինչ որ իրենք անոնց համար կը փախաբեկն-եւ ապացուցանելու իրենց համակրու-թիւնը, առանց Աւստրիոյ հարցնելու կամ Գերմանիոյ հետ վիճելու:

Եթէ, ինչպէս ըսինք, Դաշնակց-ութեանը փախաբեկ խաղաղութեան վերա-հաստատութեանը վերջ դէպի հայերը իրենց համակրութեան ապացոյցը տալ, եւ հարցնեն անոնց թէ ի՞նչ կը պահան-ջեն իրենցմէ, եւ եթէ այնուհետեւ գործը թողուէր Ն. Վանութիւն Պօղոս փայ-տին եւ ընտրութիւնը իրեն ձգուէր թէ՛ Դաշնակցութեանը եւ թէ՛ հայերուն կող-մէ, ինչ պիտի ընտրէր իր ազգին հա-մար՝ Պաշտպանութեան օակ վարչական անկախութիւն մը, այսինքն հայերը պէտք է ըլլան անկախ իրենց ներքին գործերուն մէջ եւ ինքնիշխան ըլլան իրենց երկրներուն մէջ՝ երբեք զաշնա-կց պետութիւններուն կամ անոնցմէ մէկուն պաշտպանութեանը տակ, ինչպէս որ անոնց կողմէ յարմար դատուի: Կամ ուրիշ խօսքով, Ն. Վանութիւնը կ'ընտ-րէ իր ազգին համար Վարչական անկա-խութիւն՝ երաշխաւորած զաշնակց-ութեանը պաշտպանութեամբը, սպասելով որ ժամանակը բերէ հասցնէ զիրենք քաղաքական անկախութեանը:

ԶԵՆՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱԶՅՈՐԸ

Պեղծական այն պաշտօնական յանձ-նադրով, որ պաշտօն ունէր Գերմա-նացոց կողմէ պատերազմական կանոն-ներու եւ սովորութիւններու, ինչպէս նաեւ մարդկային իրաւանց բռնաբա-րման պարագաները քննելու, դատական նախաքննութիւն ուղղած է Հ. Ապրիլ Թու-կիս հետեւեալ տեղեկագիրը. Գերմա-նացոց կողմէ հեղձուցիչ կազմուած գոր-ծածման մասին:

1915 Ապրիլ 22ին, Գերմանացիք Սթրասթըրք-Լանկմարք բաժնին յա-րձակութեամբ պատրաստեցին, հեղձուցիչ կա-զմ գործածելով: Կազմ սովորել արձակ-ուցան եւ իջան Դաշնակցութեանը պաշտ-պանած խրամատներուն վրայ: Այս կա-զմը, ըստ երեւոյթին կը կազմէր զոց հայապաշտպան ցած ամպեր, որոնք հե-տ գիտէր բարձրանալով, բաց զեղանագոյն ճերմակի կը դառնան: Այս ամպը հարիւր մէթրի չափ բարձրութիւն ունի: Այս կազմը կը թուի թէ մի քանի տեսակ են. chloro, formole-ի շողիներ, ni-rale-ի շողիներ, anhydride sulfureux, եւ ցարդ անոնք մնացած կազմը: Զանոնք արձակելու համար, Գեր-մանացիք գործածած են հետեւեալ մի-ջոցները. Ա. Երրորդականութեան առջեւ վառուած

կրակներ, այսպէսով արտադրուած կա-զմը հովէն տարուած են թշնամիին դի-րեքը:

Բ. Հաղադակներ (ապակիէ աման-ներ) որոնք նետուած են խրամատնե-րու մէջ, կամ ձեռքով եւ կամ մասնա-ւոր գործիքներով:

Գ. Երկաթէ խողովակներ, որոնցմէ կազմ կ'արձակուի:

Դ. Բռնակներ՝ հեղձուցիչ կազմ պա-րուակող:

Գերմանացիք կողմէ գործածուած այս կազմերուն ազդեցութիւնը կը տա-րածուի երբեք միայն հետաւորութեան մը վրայ: Մէկ կամ մէկուկէս վայրկեանէն մարդիկ կ'սկսին փախել եւ արիւն թը-նել: Այլեւս եւ լրջաւոր մասերը կը զրգուեն: Մարդիկ թափուին կը բռնուին, որ կը տեսէ երեք կամ չորս ժամ եւ երբեմն աւելի:

Գերմանացիք երկար տոնէն ի վեր կը պատրաստուէին գործածել կռուի այս բարձրագոյն միջոցը, որ արգելուած է պատերազմական օրէնքներով: Գառնի մը շարքով ի վեր պղծական իշխանու-թիւնը տեղեկութիւն ունէր ա-նոնց այս պատրաստութիւններէն: Գիտէր որ Հասթիթի մօտ, մարդազաւթին վրայ փորձեր կատարուած են, շուներու վրայ հեղձուցիչ օտարեր նետելով: Գիտէր նաեւ որ այս կազմէն պարտականու-ղադակներ փոխադրուած էին բանակին ճակատը, եւ թէ հաղաբար քրտնա-կապեր պատրաստուած էին՝ յարձակո-ղները այս կազմերուն ազդեցութեանը պա-շտպանութեան համար:

Մարտ 30ին, 15րդ զօրաբանակին պատկանող Գերմանացի զինք մը կը յայ-տարարէր.

— Զինքներ չըլլանք ամբողջ ճակատին վրայ, զրահապատ պատուա-րաններու մէջ ամբարանած են մէկու-կէս մէթր բարձրութեամբ հաղադակներ: Այս ամանները հեղձուցիչ կազմ կը պա-րուակեն, ճակատին չեն գործածուած, բայց յառաջապահները կարի եղած հրա-հանքները ստացած են: Այս ամանները կը պատկենցեն դէպի թշնամին. ներքին ճնշումը կազմը կը վանէ դէպի առաջ. նպատակաւ հով մը պէտք է: Գործա-ծող մասնաւոր գործիք մը ունի զլիւսու-ղայ, իսկ զինուորները ամենքն ալ կըրպակէ կապող մը ունին իրենց բեր-նին վրայ:

Ապրիլ 15ին, 16րդ զօրաբանակի զի-րիներէն մին, հետեւեալ կերպով կը հաստատարէ այս տեղեկութիւնները.

— Կազմ հաղադակներ (0,80 մէթր բարձրութեամբ) 16րդ զօրաբանակին յա-լոր ճակատին վրայ կը գտնուին. իւրա-քանչիւր 40 մէթրի վրայ 20 ամաններ կան:

Գիտէր յանձնաժողովը, որպէսզի ար-ժանաւ օրէնքներու շատ մը բռնաբա-րութեանը յետոյ, Գերման բանակին կողմէ երկարօրէն կանխատեսուած եւ գործադրուած այս նոր ոճիւրը հանրային խղճի դատաստանին կը յանձնէ:

Կը ՅԱՅՏԵՆԻՔ Մեր չեղած շնորհակալութիւնը Արեւի երեւումին առթիւ քաղցրեկամութեան ու հա-մակցութեան կողմէ մեզի դիմում բազմաթիւ շը-նորհաբարական նամակներու համար: Նոյնպէս տեղաւոր ներքալան եւ յուսանալի-մով, որ համակցութեանը ծանուցած էր մեր երեւումը, ինչպէս եւ ՅԱՅՏԵՆԻՔ Պատ. Նմանակութեան, որ իր նպատակական յոյժ սրտառու մտախնդրող ուղ-ղակ մեզի համար էր մեր մէկ ծանուցումը ծանու-ցում ալ ընել:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԵՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գառնի Ն. Առաջնորդարանին

Ազգ. Առաջնորդարանի պէտք ունի Ընդ. Տնօրէնի մը, որ պիտիայ քաջ՝ կարգալ, զբոլ ու խօսիլ հայերէն եւ ֆրանսերէն, եւ խօսիլ արաբերէն. որ ունենայ հասկողութեան եւ փորձառու-թիւն օրէնքներով, հաշուական, հո-ղային, կալուածական եւ անուարական գործերու, հանդերձ վարչական կարողու-թեամբ եւ տեղական պայմաններու հըմ-տութեամբ:

Թեկնածուք մինչեւ ներկայ ամսոյ վերջին օրը պէտք է գրման մեղ, ապա-հովադրեալ նամակով, հաղորդելով նոյն անուն կենսագրական մանրամասն տեղե-կութիւններ:

Առաջնորդ Հայոց Երկրպագութեան Թորգոմ Եպս.

ՀԱՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ՄԷ

ԽՈՒԹԳՈՒԹ ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Սահակ Մ. Վրդ. Օտարաշնան. — Կենսա-գրութիւնը. — Գառնի խղճի հոգեհանգիստը:

Զարագոյժ լուրը գրեթէ նոր կ'իմացուի այստեղ, մինչդեռ ոճիւրը որուն զոյ կ'երթայ մեր նոր եկե-ղեցականութեան ամենէն եւանդուն եւ խոստմանից դէմքերէն մին, ար-դէն չորս ամսուան հնութիւն մ'ունի:

Զոյր Սահակ Մ. Վրդ. Օտարաշ-նան է. Պրուսիայի երիտասարդ ա-ռաջնորդը, որ սպաննուած կ'իյնայ Հայաստանի հողին վրայ, ազգին հանգեալ իր պարտականութիւնը, իր բովանդակ պարտականութիւնը կա-տարած միջոցին:

Մեր Ս. Առաջնորդ Հայրը եկե-ղեցւոյ այս նահատակուած աշխա-տաւորին յիշատակը մեծաւած է՝ անցեալ Կիրակի Գահիրէի Ս. Ասն. եկեղեցիին մէջ պատշաճ արարողու-թիւններ կատարելով եւ քարոզելով: Այս առթիւ, ստորեւ կը հրատարա-կենք հոգեհանգիստի այս հանգեւին նկարագրութեան հետ՝ հանգուցեալ եկեղեցականին կենսագրութիւնը եւ նահատակման պարագաները պարու-նակող գրութիւն մը, զոր Ամին հա-մար հաճած է գրի առնել զինք մը՝ տէն ճանչցող անհետարութիւն մը:

Կիրակի, յիշատակի պաշտօն եւ հանգստեան աղօթքներ կատարուե-ցան Գահիրէի Սայր եկեղեցիին մէջ, որպէսզի Ս. Սահակ Մ. Վրդ. Օտա-րաշնանի հոգեւոյն համար:

Հանգուցեալը ընդ Սեբաստացի էր, եւ Արմաշու Գարեվանքի չոր-րոր շրջանի աշակերտներէն, ձեռ-նասուն Գարեւան Սրբոյն, եւ աշու կերտակից Մեսրոպ Նարոյիան եւ Ղևնդ. Գարեւան եպիսկոպոսներու նախնական ուսումն առած էր իր ծննդավայրի Ազգ. Վարժարանին մէջ, եւ յետոյ ատեն մը ծառայած՝ Սեբաստիոյ նախկին Առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոսի մօտ, որուն յետոյ ժամանակ մը օգնական ալ եղաւ Գարեվանքի շրջանը աւար-տելէն վերջը:

1906ին, Սեբաստիոյն անցաւ Ամասիոյ, ուր Տեղապահութեան պաշտօն վարեց երկու տարի: 1908ին Առաջնորդ ընտրուեցաւ Սամսոնի վիճակին, ուր մնաց երկու տարի: Չորս տարի առաջ, ընտրուեցաւ Առաջնորդ. Պրուսիայի վիճակին, ուրուն երեսփոխանական ժողովը վեր ջերս եպիսկոպոսական վկայական ալ տուաւ իրեն:

Անցեալ տարի, երբ Երզնկայի տեղական կնճառ գործոց կարգա-դրութեան համար Պատրիարքարանը դժուարութիւն կ'իրէր Պրուսիայի եկեղեցականներէն մէկը հոն դրկելու համար, Սահակ Վրդ. ինքնաբեա-րար յանձն առաւ առժամապէս եր-թալ եւ կատարել Պատրիարքարանի յանձնարարութիւնները:

Անցեալով Սամսոն — Ամասիա — Սեբաստիա, այսինքն իր նախորդ պաշտօնավայրերու ուղեգիծէն, կը ճամբորդէր Շուպին. Գարահիսարի վրայով դէպի Երզնկա, երբ, դեկ-տեմբեր 20ի գիշերը, անմանօք ոճ-րագործներ չարաչար յոշոտումով սպաննեցին զինք իր կուռապանին հետ, Ազգային կոչուած Հայադանի գիւղին մօտերը:

Եւանդունք բնաւորութեամբ, գործունեալ եւ ազդեալ եկեղեցա-կան մ'էր:

Սեբաստիոյ մէջ օգտակարագէս վարած էր նաեւ Ազգ. Վարժարա-նաց Տեսչութեան պաշտօնը, իսկ Ա-մասիոյ պաշտօնավարութեան միջո-ցին, յաջողած էր երկարագործական վարժարանի փոխարկել Մարզաւանի վանքը, որ իր մեկնութեան վերջը չկրցաւ շարունակել: Սամսոնի պաշ-տօնը թէեւ խաղաղ չանցաւ, բայց խելքի ու կամքի տէր Առաջնորդի մը համարուած թողուց իրմէ վերջը, ինքն էր որ աւարտեց տեղւոյն նո-րակառոյց հոյակապ եկեղեցին, որով կրնայ հպարտանալ Սամսոնի Հայ-ութիւնը:

Պրուսիայի մէջ, որ ազգային կեանքի տեսակետով մեր ամենէն անմշակ դաշտերէն մին մնացած է դժբաղդաբար, իր պաշտօնավարու-թիւնը սկսած էր գովելի արգիւ-նաւորութեան մը յոյսերը ներշնչել:

Թէեւ յաճախ չէր երեցած հը-րապարակի վրայ, բայց ունէր գրի գնահատելի կարողութիւն մը եւ ու-սումնասիրող միտք: Այս տեսա-կէտով ուշագրաւ է իր վարդապե-տական վկայականի հիմ ծառայած քննադատական գրուածքը Հայ Բնկի վրայ, որմէ ինչ ինչ մասեր հրա-տարակեց Բարգէն եպիսկոպոսի խնդրած Լոյս կրօնաթերթին մէջ:

Գառնանայ հասակին, ազ-գային ծառայութեան ճամբուն վը-րայ, երբեք ան պայմաններու մէջ տեղի ունեցած իր մօրը մեծ յուզում պատճառած է Պօղոս եւ գաւառիկե-րու մէջ, ուր գրեթէ ամէն փոքր յար-գանքի սրտառու արտայայտութիւն-ներ եղան իր յիշատակին համար: Վիճակիս Առաջնորդը երեց եղ-բոր եւ միաբանակիցի սուգին խառ-նելով անձուրաց պաշտօնէի մը մահ-ուան պատճառած կսկիծը, սրտի պարտք մը կատարեց, ժողովրդային մեծարանքի երեւոյթ տալով անոր չորհրդանշանի պաշտօնին:

Օրուան Ընթերցուածէն բնաբան առնելով «Պրոմէթէին մանաւանդ ի վերայ բանին թէ ոչ եւ տեսանելոց են վերեւ նորա խօսքը, ցոյց տուաւ թէ ինչ գեր կ'կատարէ նուիրումն ոգին հանրային ծառայութեան գոր-ծին մէջ, յետոյ ներողը ըրաւ հան-գուցեալին, մաղթելով որ Հայ եկե-ղեցականութիւնը, որ անցեալին մէջ իբրեւ ամենէն հոգեւանդմէկ մասը նահատակ Հայ ժողովուրդին, անոր կցորդն ու նոյնիսկ ներշնչողն էր եղած անձնուիրութեան տեղանքի շուրջը, այսուհետեւ եւ գիտնայ անոր հետ քալել միշտ, աներկիւղ անցնելով վիշտի եւ արեւնի այն ճամ-բէն՝ որ ուղեգիծն է իր կոչումին:

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅ ՓԱՌՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ռուսահայ թերթերու մէջ կը կար-դանք Պաշտօնական Զեկուցում մը, Կով-կասի գիւնուորական հրամանատարու-թեան կողմէ ուղղուած Թիֆլիզի նա-հանգապետին, որով կը յանձնարարուի յայտարարել հայ փախապահներուն, որ արգելուած է Կովկասեան սահման-ներէն հեռանալ: Հայ փախապահները ժամանակակարգապէս, այսինքն մինչեւ պատերազմական պարտութեանը վեր-ջանալը, կրնան բնակիլ Դաշնակի, Ե-րեւանի եւ Թիֆլիզի նահանգներուն մէջ: Անոնք որ չեն ուղեր մնալ, պէտք է իրենց հայրենիքը վերադարձը դի-րացնելու համար սահմանադիւր իշխա-նութիւնները առանց արգելքի պիտի թողուն որ անոնք անցնին սահմանադը-լուիւր եւ իրենց իրողներէն ալ մաք-չի պիտի առնուի:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ Տպարան
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
Imp. Economique - Alex.

ՏՕՔՔ ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԱՏԱՄԱՐՈՅԺ

ՇԱՐԱ ԳԵՏԵՆ ԷՆ ԱՆՏԵՑԵ
ԲԱՆԿԱՅԻ ՎԱՅԱՌԱՏԱՆ ԴԻՄՈՑ

Հիւանդներ կ'ընդունի առաւ-
տոտան ժամը 8էն մինչև իրիկուան
ժամը 7ը:

Ակուանքը կը մաքրէ ու կը քա-
շէ առանց ցաւի: Ակուանքը հա-
մար ոսկիէ, քառուկէ կամ Ամերիկ-
եան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տե-
սակ նիւթերէ քուրտն կը շինէ ա-
ռանց զօպանակի կամ քիմքի վրայ
բան մը հնէլու:

Բոլոր գործերը մաքուր եւ
խզճի մտօք կը կատարուին:

Մարդ կեանքին մէջ անգամ
մը ծախսելով կ'ազատի ակուանքով
անտանելի ցաւերէն եւ հանգիստ
կ'ապրի:

Դիմերը խիստ չափաւոր են: Մաս-
նաւոր ակուայի դեղեր ալ կը գըր-
ուին:

ՄԵԾ ԳՈԾԱՏՈՒՆ ԾԽԱԽՈՏԻ
եւ Եգիպտական սիկարեքներու:

ՎԱՍՏԱՐԱԿԱՆ ԵՂՔՈՐԲ

ԶԱԿԱԶԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Համբաւուր են իր Այտուցիկա (Ասոդ) Ծխախոսները եւ Սիկարեքները

ՆԵՇԸՆԸԼ ՊԱՆԲ ՕՅ ԷՃԻԲԹ
(National Bank of Egypt)

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000
Պահեստի գումար » » 1,300,000

Կեդրոնացեալի ԳԱՀԻՐԷ — Մասնաճիւղ՝ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Գործակալութիւններ՝ Ասիուք, Ասուան, Պէնհա, Պէնի-Սուէժ, Շէպիմ-Էլ
Դու, Տամանհուր, Միմիէ, Բոն-Սաիս, Սուաիք, Սոհակ, Բանքա, Զա-
կազիկ, Մուսի (Գափիէ), Լուսուր, Բոն-Սուսան ու Լոնցոն

Կը կատարէ գրամատանց յատուկ բոլոր գործառնութիւնները

ՊԱՆԲՈ ՏԻ ԲՕՄԱ
Banco di Roma

Հաստատուել 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՈՌՈՍ

Կեդրոնացալիս. — Բարիզ, Ճէնովա, Նաբոլի, Բուրնո, Ֆիորենցա, Աղեքսան-
դրիա, Կ. Պօլիս, Պարչէլոն, Գափիէ, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՍՆԱՅԻՂԻ

Այլա	Ճարա Մալ	Բիւնթոյ
Ալպանո Լազիպէ	Ճէրմո	Սիլեա
Արեցցո	Ճոսանո	Սուպիարո
Ալեցցանո	Ճրասարի	Բարրակոնէ
Պէնդազի	Ճրասինոնէ	Բիվոյ
Պրասիանո	Լուքրա	Բորլէ Անունդիա
Մոնթէ Բաթինի	Մոնտովի	Վէլլէթի
Գանդի	Մոնպանչ	Վիարէճի
Գասթէ Նուսի	Օրպէրիլլո	Վիլլէրաօ
Գորնէթ Բարբուինո	Օրպիլլո	
Տէրնա	Բալէթիինա	

ՊԱՆԲՈ ՏԻ ԲՕՄԱ կ'ընդունի ամեն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժե-
թղթերու վրայ ավանս, եւրոպայի եւ եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն իրաւ փոխգիր, յէք եւ յիթրը
արքայի, հեռագրաւ վճարմունք, եգիպտոսի եւ եւրոպայի վրայ պարտաւորութիւններու զանձում,
կտրուներու եւ վիճակահանութիւնէ յափուած պարգեւներու զանձում, եւրոպայի եւ եգիպտոսի մէջ
պարտայի հրամաններու գործադրութիւն, Արժեթղթերու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ
ավանսի գործողութիւն:

ՊԱՆԲՈ ՏԻ ԲՕՄԱ կ'ընդունի դրամական անանդներ, ուզուած ատեն, կամ որոշ պայմանաժա-
մով վճարելու:

ՊԱՆԲՈ ՏԻ ԲՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնամիւլ մը բացած է Մոնթէքաթինի
համբաւուր շքմուկները, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յաճախորդ-
ներուն:

ԽԵՆՈՂԱԿԱՆ ՍԵՏՈՒԿ

Մասնաճիւղ Աղեքսանդրիոյ — 9 Ճրանք փողոց

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՐԱՋԱՍԵԱՆ

ՔԱՐԻՒՂԻ ՎԱՅԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈԲՐԱՔԱՆԱԿ

Աղեքսանդրիա, Միսի ՄԻՔՈՒԱԼԼԻ փողոց թիւ 40
(Արթարիճի միջոցով դէմը)

Թէլեֆոն թիւ 33-45

Այս վաճառատունը կը հայթայթէ
Աղեքսանդրիոյ եւ Ռամլէի մէջ ՄԱՆԲԱ-
ՇԷՄԻ հարազատ ուսուսկան եւ ամերիկ-
եան բեթթոլը, խիստ չափաւոր գիներով:

Ապրանքները օրը օրին կը յանձ-
նուին ամենայն կանոնաւորութեամբ:

ԴԻՄԵՏԷԲ ԵՒ ԳՈՀ ԳԻՏԻ ՄԱՐԻ

ՀՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԻՆՔՆԱԿԱՐ ԿԱՅԱՍՏԱՆ

ԳՐԵՑ

Ս. ՍԱՊԱԶ ԳԻՒԼԵԱՆ

Ամէն Հայու համար կ'ենտական
եւ տժմէական խնդրոյն մասին յոյժ
չահեկան տեսութիւն մը:

ՓԵՏՈՒԼ ԲՈՒՐ ԳՐԱՎԱՅԱԿՆԵՐՈՒՆ ԳՈՎ:

Գին 5 դր, ողջ

ԱՆԴՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ
ՆԵՒՐԻԶ-ՆԵՐՅԱՐԱՐ

Թի Սէսոթիս, 1 (ճաւաց Ամբոթ արդկանց
վարժարանին ետեւ)

18 տարիէ ի վեր Աղեքսանդրիա
հաստատուած եւ Ներկի, զարդա-
նկարի, նշանատախտակի (Ժապէշա),
իւզանկար պատկերներու եւ լու-
սանկարական ֆօններու վերաբը-
եալ կատարած աշխատութիւննե-
րովս դժէ թողուցած եւ եւրոպացի
յաճախորդներու Դիմերս՝ միշտ Ա-
բար արհեստակիցներէն օուղ, իսկ
եւրոպացիներէն աժան են: